

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla, soudce Mgr. Jana Šmakala a soudkyně Mgr. Jaroslavy Křivánkové ve věci

žalobkyně: **Rybářství Mariánské Lázně s. r. o.**, IČO 28034431,
sídlem Klíčová 199/2, Mariánské Lázně,
zastoupená advokátem JUDr. Ladislavem Jiráskem,
sídlem Klíčová 199/2, Mariánské Lázně,

proti
žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**,
sídlem Vršovická 1442/65, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. MZP/2022/530/1256 ze dne 24. 8. 2022,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného č. j. MZP/2022/530/1256 ze dne 24. 8. 2022 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 15 342 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta JUDr. Ladislava Jiráska.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V nynější věci se soud zabýval tím, zda právnická osoba odpovídá v rámci objektivní odpovědnosti za přestupek spáchaný pomocí jejího zařízení, aniž by bylo známo, kdo konkrétně toto veřejně přístupné zařízení použil.
2. Žalovaný vycházel z toho, že žalobkyně má objektivní odpovědnost za spáchání přestupku, a dále není třeba zkoumat, kdo se přestupkového jednání dopustil. Podle žalobkyně musí být prokázáno, že se daného jednání dopustila ona, resp. její pracovník.

II. Řízení před správními orgány

3. Žalobkyni byla rozhodnutím Městského úřadu Cheb ze dne 16. 12. 2019 udělena výjimka spočívající v možnosti úmyslného plašení kormorána velkého mimo jiné na Malém otevřeném rybníce v k. ú. Krapice. Žalobkyně mohla plašit od 1. 8. do 31. 3. běžného roku v minimálním intervalu dvě hodiny. Česká inspekce životního prostředí v rámci kontroly a následně v přestupkovém řízení dospěla k závěru, že žalobkyně prováděla plašení v rozporu s udělenou výjimkou.
4. Žalobkyně měla ve dnech 19. 4 a 21. 9. 2020 provozovat plynové plašící zařízení GEPAVAL GUARDIAN-2 („plynové dělo“) u Malého otevřeného rybníka, čímž měla vyrušit zvláště chráněné druhy živočichů (potápku roháče, kopřivku obecnou, motáka pochopa, bramborníčka černohlavého, ledňáčka říčního a vodouše kropenatého), a to bez vydané výjimky podle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Tím žalobkyně porušila podmínky ochrany zvláště chráněných druhů živočichů podle § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny. Protože tím žalobkyně nedovoleně zasahovala do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů živočichů, Česká inspekce životního prostředí ji uznala vinnou přestupkem podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody a krajiny.
5. Následné odvolání žalobkyně Ministerstvo životního prostředí zamítlo a rozhodnutí České inspekce životního prostředí potvrdilo. Konstatovalo, že není významné, kdo fakticky plynové dělo spustil, neboť žalobkyně za přestupek odpovídá objektivně. Této odpovědnosti se nemohla zprostit, neboť žalobkyně plynové dělo jakkoliv nezabezpečila proti neoprávněnému použití.

III. Řízení před soudem

6. Proti tomuto rozhodnutí brojila žalobkyně žalobou. V ní namítla, že nebylo prokázáno, že v uvedené dny provozovala plašící zařízení. Správní orgány neunesly důkazní břemeno, nepodložily svůj závěr žádnými důkazy, a proto se měla uplatnit postup v pochybnostech ve prospěch obviněné žalobkyně. Žalobkyně zároveň nesouhlasila s tím, že měla povinnost plašící zařízení zabezpečit proti neoprávněnému použití. Taková povinnost nebyla žalobkyni ničím stanovena.
7. Žalovaný považoval žalobu za nedůvodnou. Žalobkyně jakožto právnická osoba měla objektivní odpovědnost za spáchání přestupku. Objektivní odpovědnosti se mohla zprostit, pokud by prokázala, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila. Za takové úsilí nešlo považovat vypnutí přívodu plynu plašícího zařízení a označení prostoru okolo plašícího zařízení zákazovými značkami. Žalobkyni nemusela být stanovena zvláštní povinnost zabezpečit plašící zařízení s ohledem na znění zákona o odpovědnosti za přestupky. Nadto v rozhodnutí Městského úřadu Cheb ze dne 23. 9. 2020, kterým byla žalobkyni stanovena nová výjimka spočívající v možnosti

úmyslného plašení kormorána velkého, bylo v podmínce č. 6 stanoveno, že zařízení užívaná k plašení budou zajištěna proti manipulaci neoprávněnou osobou.

8. V replice žalobkyně uvedla, že prokázala naplnění liberačního důvodu. Ten shledala v tom, že prokázala, že plašící zařízení v dané době neprovozovala. Zároveň zařízení bylo zabezpečeno značkou se zákazem vstupu na soukromý majetek. Takové zabezpečení považovala za jediné možné.

IV. Posouzení věci

9. Žaloba je důvodná. Orgány ochrany životního prostředí správně uvedly, že žalobkyně má objektivní odpovědnost za spáchání přestupku. To samotné však nestačí. Zároveň je totiž významné, kdo plašení fakticky způsobil. Teprve pokud se plašení dopustila osoba, jejíž jednání je přičitatelné žalobkyni, bylo by možné žalobkyni shledat vinnou přestupkem. Tím se správní orgány nezabývaly.
10. Pro projednávanou věc jsou rozhodná obecná pravidla odpovědnosti za přestupky, i konkrétní skutek, který byl žalobkyni kladen za vinu. Z obojího plyne, že pouhé nezabezpečení plynového děla proti neoprávněnému použití třetí osobou není pro posouzení přestupku určující.

Objektivní odpovědnost za přestupek nevylučuje požadavek přičitatelnosti

11. Přestupková odpovědnost právnických osob je v českém právním řádu založena na odpovědnosti objektivní. Jestliže je odpovědnost za delikt objektivní, pak se jedná o odpovědnost za následek, tj. bez ohledu na zavinění (srov. rozsudek NSS č. j. 10 Ads 356/2021-25 ze dne 15. 10. 2021).
12. Ze čtyř základních (typových) znaků skutkové podstaty (objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka) tedy nemusí být dáno zavinění jako projev subjektivní stránky, zbylé samozřejmě ano. Pro souzenou věc je podstatné, že musí mimo jiné dojít k naplnění obligatorních znaků objektivní stránky skutkové podstaty – jednání, následku a příčinné souvislosti mezi nimi (srov. rozsudek NSS č. j. 6 As 153/2021-19 ze dne 18. 10. 2022, odst. 10).
13. Žalobkyně tedy nemusela *zavinít* naplnění znaků skutkové podstaty přestupku, ale k jejich naplnění muselo dojít *jejím jednáním*, aby byla za přestupek odpovědná. Správní orgány se tedy mýlí, pokud z absence požadavku na zavinění dovozují, že žalobkyně odpovídá i za jednání osob odlišných od žalobkyně. Takové pravidlo z objektivní odpovědnosti nevyplývá.
14. V této souvislosti zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich („přestupkový zákon“) vychází z požadavku přičitatelnosti jednání právnické osobě. Teprve pokud je jednání fyzické osoby přičitatelné právnické osobě, je právnická osoba pachatelem přestupku. Podle § 20 odst. 1 přestupkového zákona se musí jednat o osobu, která porušila právní povinnost uloženou právnické osobě, a to (1) při činnosti právnické osob, (2) v přímé souvislosti s činností právnické osoby, (3) ku prospěchu právnické osoby (4) nebo v jejím zájmu. Konkrétní osoby, jejichž jednání je přičitatelné právnické osobě, jsou vypočteny v § 20 odst. 2 přestupkového zákona.
15. Správní orgán tedy musí zjišťovat, kdo se přestupkového jednání dopustil. Až ve chvíli, kdy je v nezbytném rozsahu prokázáno, kdo se daného jednání dopustil, lze usoudit o odpovědnosti právnické osoby za spáchání přestupku. Postup správního orgánu však nemusí vést ke zjištění konkrétní fyzické osoby: postačí, že lze bez důvodných

pochybností usoudit, že za jednání této fyzické osoby by právnická osoba měla odpovídat (k jednání např. došlo při činnosti právnické osoby; srov. § 20 odst. 6 přestupkového zákona).

Přičitatelnost přestupkového jednání žalobkyni

16. Ve věci nebylo sporné, že plašící zařízení je ve vlastnictví žalobkyně a že jí došlo k nedovolenému zasahování do přirozeného vývoje zvláště chráněných druhů živočichů. Česká inspekce životního prostředí konstatovala, že plynové dělo přímo či nepřímo provozovala žalobkyně, která ho nezabezpečila proti neoprávněné manipulaci. Žalovaný následně na str. 2–3 napadeného rozhodnutí převzal argumentaci inspekce a odkázal na objektivní odpovědnost žalobkyně za přestupek.
17. Tento postup byl nesprávný. Žalobkyně by odpovídala za přestupek tehdy, pokud by správní orgány zjistily, že přestupkové jednání neznámé fyzické osoby je žalobkyni přičitatelné. Naplněním pravidel § 20 přestupkového zákona se však žalovaný vůbec nezabýval, takže otázka přičitatelnosti nebyla ve věci vůbec řešena.
18. Pro posouzení je nerozhodný důraz správních orgánů na to, že žalobkyně mohla či měla plynové dělo zabezpečit proti neoprávněnému použití. Samotné nezabezpečení plynového děla není přestupkem podle § 88 odst. 1 písm. e) zákona o ochraně přírody a krajiny (srov. obdobně odst. 10 rozhodnutí inspekce). Soud se proto blíže nezabýval tím, zda žalobkyně nějakou takovou svou povinnost porušila (zjevně ovšem nemohla porušit povinnost stanovenou rozhodnutím MÚ Cheb ze dne 23. 9. 2020, které bylo vydáno později, než se žalobkyně měla plašení dopustit).
19. Přestupkem v souzené věci nemůže být ani umožnění použití plynového děla třetí osobou. Tímto směrem totiž svou právní úvahu správní orgány vůbec nevedly. To je ostatně zřejmé zejména ze skutkové věty rozhodnutí inspekce. Podle ní žalobkyně „provozovala plynové plašící zařízení“ a „způsobila tím rušení zvláště chráněných druhů živočichů“. Správní orgány tedy žalobkyni zjevně kladly za vinu její (domnělé) aktivní chování, nikoliv jednání třetí osoby, které žalobkyně měla umožnit použití plynového děla.
20. Se žalovaným lze souhlasit toliko v tom, že žalobkyně by se podle § 21 přestupkového zákona nemohla zprostit odpovědnosti za přestupek, protože *zjevně nevynaložila veškeré úsilí*, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila (zákazová značka u použitelného plynového děla není veškerým možným úsilím). To je ovšem pro posouzení věci bez významu. Předpokladem úvah o liberaci je totiž prvotní závěr o tom, že žalobkyně za přestupek vůbec odpovídá. Teprve pokud správní orgány konkrétní zjistí a odůvodní, proč by žalobkyně měla za přestupek odpovídat, mohou se zabývat podmínkami zproštění této odpovědnosti. Pokud žalobkyně za přestupek od počátku neodpovídá, nemusí se nesplněním podmínek liberace příliš trápit.

V. Závěr

21. Napadené rozhodnutí Ministerstva životního prostředí je nezákonné pro nesprávné posouzení otázky přičitatelnosti jednání neznámé osoby žalobkyni. Z toho důvodu pak správní orgány pochopitelně ani nezjišťovaly rozhodné skutkové okolnosti, tj. jak k plašení fakticky došlo. Soud proto rozhodnutí ministerstva zrušil pro nezákonnost a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1, 4 s. ř. s.).
22. V dalším řízení bude žalovaný vycházet z toho, že objektivní odpovědnost žalobkyně za přestupek (tj. absence požadavku zavinění) neodůvodňuje, aby jí bez dalšího bylo přičítáno

jednání neznámých fyzických osob. Použití plynového děla mimo udělenou výjimku může být žalobkyni přičitatelné pouze, pokud pro to existuje konkrétní důvod opírající se o konkrétní zákonné (právní) pravidlo. Tímto právním názorem soudu je žalovaný vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

23. Procesně úspěšná žalobkyně má vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.).
24. Náhrada nákladů řízení před soudem se skládá ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč (za žalobu), odměny za tři úkony právní služby po 3 100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu (převzetí a příprava zastoupení, žaloba jako podání ve věci samé, replika k vyjádření žalovaného) a paušální náhrady nákladů po 300 Kč za každý z výše uvedených úkonů právní služby. Zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, a částka náhrady se proto zvyšuje o 2 142 Kč odpovídající dani v sazbě 21 %. Celkově tedy náhrada nákladů řízení dosahuje výše 15 342 Kč. Tuto částku je žalovaný povinen uhradit k rukám zástupce žalobkyně JUDr. Ladislava Jiráska, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů od jeho doručení u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 17. května 2023

Mgr. Alexandr Krysl v.r.
předseda senátu